

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การอุดมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาหลังการศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยมุ่งให้วิทยาการขั้นสูง เพื่อฝึกกำลังคนในวิชาชีพที่ก่อให้เกิดประโยชน์และความสามารถเป็นพิเศษ โดยเป็นการตอบสนองต่อสังคม และรับใช้สังคมอย่างเต็มที่ (วิไลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, ในโพธิ์ขันธ์ สนิตวาทัน, บรรณาธิการ 2524 : 1) มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยต่าง ๆ เป็นสถานการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีการศึกษาในด้านการสอน การวิจัย การบริการชุมชน และการดำรงรักษาศิลปวัฒนธรรม โดยมีอวสานหลักของมหาวิทยาลัยคือ การสอนหรือการผลิตบัณฑิต ซึ่งหมายถึง การถ่ายทอดความรู้อันเป็นภาระหน้าที่อันถูกต้องของชนธรรมอย่างหนึ่งของมหาวิทยาลัย ทั้งนั้นการตั้งมหาวิทยาลัยก็เพื่อผลิตบัณฑิตในสาขาวิชาต่าง ๆ (พิทยา สายหุ 2517 : บ. 48) เมื่อเป็นดังนี้สถานศึกษาต่าง ๆ จึงต้องมีการกำหนดเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของสถานเพื่อเป็นแนวทาง หรือทิศทางในการผลิตบัณฑิต ทั้งนี้แต่ละสถานต้องมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันไปเนื่องจากลักษณะที่แตกต่างกันของแต่ละสถาน ลักษณะความแตกต่างของกลุ่มประชากร ทั้งทางด้านความสนใจ ความรู้ความถนัด ชั้นความสำเร็จ และลักษณะความต้องการทางการศึกษา (ประกอบ บุปรัตน์, ในโพธิ์ขันธ์ สนิตวาทัน, บรรณาธิการ 2524 : 25) เช่น จุดประสงค์ของมหาวิทยาลัยมีจุดหมายที่เป็นหลัก คือ การบุกเบิกแสวงหา ทะนุบำรุง และถ่ายทอดความรู้ ต้องการเสริมสร้างคุณธรรมให้บัณฑิตของมหาวิทยาลัยเป็นผู้เพียบพร้อมด้วยสติและปัญญา โดยความรู้ที่มีว่าสำคัญยิ่ง คือ ความรู้เพื่อความเจริญของบุคคล และสังคม อันได้แก่ ความรอบรู้ และความเชี่ยวชาญในสรรพวิทยาการที่อำนวยความสะดวกการดำเนินชีวิต ส่วนคุณธรรมที่ผู้เรียนผู้รู้ทั้งมี และจุดประสงค์ของมหาวิทยาลัยดีถือว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องปลูกฝัง คือ ความรู้จักตนเอง ใฝ่รู้อยู่เสมอ คบคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รอบคอบ ไตร่ตรองเหตุผล รับผิดชอบ เห็นการณ์ไกล มีศีลธรรม และเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม (จุดประสงค์ของมหาวิทยาลัย 2520 : 1)

โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าเป็นสถาบันอุดมศึกษาด้านหนึ่งซึ่งสังกัดกองทัพบก มีหน้าที่ให้การศึกษามอบรม และดำเนินการฝึกนักเรียนนายร้อย เพื่อให้มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำ ชั้นประกอบท้วม คุณลักษณะด้านสติปัญญา ความรู้ความสามารถ คุณลักษณะทางร่างกาย คุณลักษณะทางจิตใจ อุบนิสัย ขาวรณ (โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า 2522 : 2) จากภารกิจ และนโยบายดังกล่าวโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าจึงกำหนดเป้าหมายเพื่อสร้างสรรคผู้นำทางทหารที่มีคุณค่าส่งให้แก่กักเรียนนายร้อย พร้อมทั้งจะอุทิศตนเพื่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ใหนายทหารที่สำเร็จการศึกษาเป็นบุตรของคฤหัสถ์ที่ทันสมัย มีความรู้ความสามารถ ปรับตัวเองให้ทันความก้าวหน้าทางสังคมและเทคโนโลยี สามารถสนับสนุนพันธกิจของกองทัพบก ทั้งในการใช้กำลังทหารเพื่อป้องกันประเทศโดยตรง และการใช้กำลังทหารเพื่อพัฒนาประเทศ ให้แก่เรียนนายร้อยมีอุดมการณ์ที่จะเป็นนายทหารที่ดี มีเกียรติศักดิ์ รักศักดิ์ศรี มีร่างกายแข็งแรง อุดมคหความยากลำบาก มีจิตใจเข้มแข็งที่จะต่อสู้อุปสรรคทั้งปวง และมีความรู้ระดับปริญญาตรี ทางวิทยาศาสตร์ (โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า น.ป.ป. : 2)

นอกจากนี้กองทัพบกยังได้กำหนดเป้าประสงค์เกี่ยวกับคุณสมบัตินของนายทหารหลักที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าไว้ ดังต่อไปนี้คือ นายทหารหลักคือนายทหารที่เพียบพร้อมด้วยลักษณะความเป็นผู้นำ ชั้นประกอบท้วม คุณลักษณะด้านสติปัญญา ความรู้ความสามารถ เช่น ความว่องไว ความกึกกัมเพทุสมณธ สำนัญสำนึก กุศลพินิจ การเพิน การนโถด ความรู้ วิชา คุณลักษณะทางร่างกาย เช่น สุขภาพ กำลัง ความอดทน ลักษณะดี วิชา คุณลักษณะทางจิตใจ เช่น อุบนิสัย ขาวรณ และคุณธรรมของผู้นังคัมบัญชา โดยอุบนิสัย ประกอบท้วม ความตรงไปตรงมา ความซื่อสัตย์ ความสำนึกในหน้าที่ และมีจิตสำนึกคหประชาชน ความไว้วางใจได้ ความกล้าหาญ ความเข้มแข็ง ความยุติธรรม ความไม่เห็นแก่ตัว มีจิตใจ เป็นประชาธิปไตย วิชา ขาวรณ ประกอบท้วม การเล็งในแง่ดี การปรับทนให้เข้ากับสิ่งแวดลอม ความเยือกเย็น การนังคัมตนเอง ความกระตือรือร้น การสังคัมคิ ความแนบเนียน ขาวรณคัม ความเชื่อกันในตนเอง วิชา และคุณธรรมของผู้นังคัมบัญชา (พจนนวิหาร 4) ประกอบท้วม เมตตา (รักใคร่) กรุณา (ความสงสาร, เพินใจ) มหิตา (ยินดีเมื่อเขาได้คัมสุข) และ อุเบกขา (ไม่เกิดความทุกข(จนเกินควร) หากศุควิสัยที่จะช่วยในทุกขยากของเขา) (โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า 2522 : 122-123)

จากการกำหนดเป้าหมายในการผลิตบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ มีบางสถาบันที่พยายามศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ในสาขาต่าง ๆ เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เนื่องจากตระหนักถึงแนวทางในการผลิตบัณฑิตเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และโดยมีบางสถาบันที่จัดการประชุมทางวิชาการ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา เช่น ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเนื้อหาข้อในการประชุมกลุ่มเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย และบทบาทของสถาบันอุดมศึกษา รวมถึงคุณลักษณะของบัณฑิตไทย สำหรับสังคมไทยในปัจจุบัน และอนาคต ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีการตื่นตัวในการที่จะกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตเพื่อสนองความต้องการของรัฐ และความต้องการของนักศึกษาเองอย่างกว้างขวางมากขึ้นเรื่อย ๆ

ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญ และความจำเป็นที่จะต้องศึกษาเป้าหมายในการผลิตนายทหาร หรือคุณลักษณะของนายทหารที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เนื่องจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เป็นสถาบันการทหารแห่งแรกของประเทศไทย ซึ่งเปิดทำการสอนมาตั้งแต่ พ.ศ. 2430 มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ปรับปรุงเป้าหมายในการผลิตมาหลายครั้ง แต่คุณลักษณะต่าง ๆ ก็มีเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากนัก และมูลเหตุที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ผลจากการประชุมสมัชชาวิทยาศาสตร์แห่งชาติ ครั้งที่ 1 ที่กล่าวถึงสถานภาพปัญหา และอุปสรรคของการใช้วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีในการป้องกันประเทศ ว่า กองทัพไทยประสบปัญหาที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การขาดกำลังพลที่มีความรู้ ความชำนาญทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีขั้นสูงในสาขาวิชาต่าง ๆ รวมถึงเทคโนโลยีในการวิจัย และพัฒนาซึ่งไม่ก้าวหน้า และไม่ทันสมัยทัดเทียมกับของต่างประเทศ (อะคมมิกซ์ นอคมป์ 2527 : 8) นอกจากนี้ยังปรากฏว่า นายทหารที่สำเร็จจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ส่วนหนึ่งได้เขาไม่มีบทบาทในการบริหารประเทศ พัฒนาชุมชน และชนบท รวมถึงโครงการตามพระราชดำริต่าง ๆ ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาว่า นายทหารที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ควรมีคุณลักษณะอย่างไร ตรงตามเป้าหมายที่โรงเรียนวางไว้หรือไม่ หรือมีคุณลักษณะประการใดที่จำเป็นต้องใช้ หรือต้องมีเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมในปัจจุบัน เพราะคุณลักษณะเหล่านี้ นับว่าเป็นแม่บทในการวางเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการจัดการศึกษา การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนนายร้อย และเป็นสิ่งที่นักเรียนนายร้อยจะต้องเตรียมตัวเพื่อที่จะเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละเหล่า ทั้งนี้การศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับเป้าหมายในการผลิตนายทหารของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จึงนับว่าเป็นสิ่งที่ควรได้จัดการให้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาเป้าหมายในการผลิตนายทหารของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
2. ศึกษาสภาพการบรรลุเป้าหมายในการผลิตนายทหารของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับเป้าหมายในการผลิตนายทหารระหว่าง อาจารย์ และนักเรียนโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

ขอบเขตของการวิจัย

1. เนื่องจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้ามีได้มีเป้าหมายในการผลิตนายทหาร ระบุไว้เป็นลายลักษณ์อักษรคั้งนั้น เป้าหมายในการผลิตนายทหารของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเป้าหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าเป้าประสงค์ของกองทัพเกี่ยวกับคุณสมบัติของนายทหารหลักที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า และคุณลักษณะประกอบอื่น ๆ ที่ได้จากการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ผู้เชี่ยวชาญทางการอุดมศึกษา

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเพื่อการวิจัยครั้งนี้.

- 2.1. นักเรียนนายร้อยที่กำลังศึกษาอยู่ที่โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ชั้นปีที่ 4 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2527
- 2.2. อาจารย์ประจำที่สอนในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2527
- 2.3. ผู้บริหารโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ปีการศึกษา 2527
- 2.4. นายทหารที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย

เป้าหมายในการผลิต หมายถึง คุณลักษณะของนายทหารที่กำหนดไว้ในหลักสูตรโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า และในเป้าประสงค์ของกองทัพบก รวมถึงคุณลักษณะของนายทหารที่พึงมีในสภาพของสังคมปัจจุบันตามที่ระบุของผู้บริหารโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า และผู้เชี่ยวชาญทางการอุดมศึกษา

คุณลักษณะของนายทหาร หมายถึง คุณลักษณะของผู้นำทหารอันประกอบด้วย คุณลักษณะทางค่านิยม คุณลักษณะทางสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะทางร่างกาย และ คุณลักษณะทางความเชื่อ ค่านิยม และคุณธรรม

นายทหาร หมายถึง นายทหารหลักที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จำนวน 10 เหล่า คือ ทหารราบ ทหารม้า ทหารสารวัตร ทหารขนส่ง ทหารพลาดิจิตัล ทหารสรรพาวุธ ทหารปืนใหญ่ ทหารช่าง ทหารสื่อสาร และทหารแผนที่

สภาพการบรรลุเป้าหมาย หมายถึง ความมากน้อยในการเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะให้เป็นไปตามเป้าหมายในการผลิตที่กำหนดไว้

ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนนายร้อย ชั้นปีที่ 4 จำนวน 243 คน และอาจารย์โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จำนวน 124 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้นำคุณลักษณะของนายทหารที่กำหนดไว้ในหลักสูตรโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า พุทธศักราช 2522 และในเป้าประสงค์ของ

กองทัพบก เกี่ยวกับคุณลักษณะของนายทหารหลัก รวมทั้งคำสัมภาษณ์ของผู้บริหารโรงเรียน
นายร้อยพระจุลจอมเกล้า และจากเอกสารที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ มาสร้างเป็นแบบสอบถาม ซึ่ง
ประกอบด้วยเนื้อหา 4 ส่วนด้วยกัน คือ ส่วนที่หนึ่ง จะเป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพของผู
้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่สอง เป็นคำถามเกี่ยวกับเป้าหมายในการผลิตนายทหาร ข้อคำถาม
เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (1-5) เลือกเพียงคำตอบเดียว จำนวน 41 ข้อ ส่วนที่สาม
เกี่ยวกับสภาพการบรรลุเป้าหมายในการผลิตนายทหาร เป็นคำถามแบบจัดเรียงลำดับความ
สำคัญ 3 ลำดับ และส่วนที่สี่ เป็นข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง และพัฒนาเป้าหมายในการผลิต
นายทหาร

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากโรงเรียนนายร้อย
พระจุลจอมเกล้าในการอนุญาตให้เก็บข้อมูล และนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย
ตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล จากข้อมูลที่รวบรวมได้นำมาวิเคราะห์โดยวิธีทาง
สถิติต่าง ๆ คือ หาค่าเฉลี่ย หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที่ทดสอบ ทั้งนี้การวิเคราะห์
ข้อมูลทั้งหมดอาศัยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์

5. การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
ในรูปของตาราง และการบรรยายความ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะได้รับประโยชน์ คือ

1. อาจารย์ ผู้บริหาร คณะกรรมการร่างหลักสูตร หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับ
การให้การศึกษาของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จะมีความเข้าใจในเป้าหมายที่
ต้องการได้อย่างถูกต้อง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้สามารถจัดการศึกษา จัดประสบการณ์
ให้ได้อย่างมีคุณลักษณะที่ต้องการ

2. ผลการวิจัยจะใช้เป็นประโยชน์ต่ออาจารย์ในการดำเนินการเรียนการสอน
ที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ ทำให้โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าสามารถผลิตนายทหาร
ออกไปได้ตามคุณลักษณะในเป้าหมายที่ต้องการ